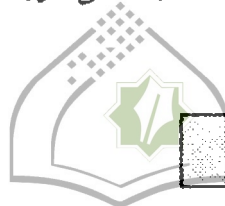

چغازنبیل

در اواسط قرن ۱۳ ق.م در دوره پادشاهی اونتاشگال پادشاه ایلام (در گوشه جنوبغربی ایران) یک شهر مقدس در حدود ۲۵ مایلی شرق شوش که پایتخت ایلام بود پیدا شد - او این شهر را دورآتاش نامید (شهر کوچک اونتاش) شهر سه حصار و دیوار مستحکم داشت و در مرکز آنها یک زیگورات بود؛ یک ساختمان چهارضلعی که با خشت خام ساخته شده بود و حدود شش طبقه داشت. کوتاهترین سکوی چهار ضلعی ۳۳۰ فوت است و رأس پرستشگاه ایلامی به مجسمه طلایی اینشوشیناک اختصاص داده شده بود. اکنون ارتفاع زیگورات ۹۲ فوت است اما در اصل باید تقریباً دو برابر آن ارتفاع داشته باشد. پلکانهای پوشیده شده در چهارسو به تدریج به جایگاه مقدس در بالا نزدیک می شوند که دیگر بیشتر از آن ادامه پیدا نمی کنند. پای زیگورات محرابها و مذبحها قرار دارند. در درونی ترین دیوار احاطه کننده معابدی ساخته شده بودند که برای دیگر خدایان مهم ایلامی اهداء شده بودند و بیشتر معابد در فضای میان دو دیوار مستحکم درونی ساخته شده اند. درازای دیوار بیرونی در حدود ۱۳۰۰ یارد است که ۸۷۵ یارد عرض دارد و مقدار زیادی از حوزة محصور شده شاید هرگز ساخته نشده بوده است. در جنوبغربی ۵ اتاق زیرزمینی هستند که با پلکانهای تند شیبی در ارتباطند و با طاق و گنبدهای هلالی شکل پوشیده شده بودند که از جنس آجر و ملاط قیر طبیعی می باشند. در هر اتاق سکویی قرار داشت که روی آنها بقایای خاکسترهای اموات سوزانده شده بود. ممکن است که اینها اموات بعضی از شاهان ایلامی بوده باشد. اندکی پس از مرگ شاه اونتاش گال اهمیت چغازنبیل کاهش یافت و رو به زوال رفت ولی هنوز مسکون بود تا اینکه سپاه آشور، ایلام را در ۶۴۰ ق.م غارت و ویران کرد.

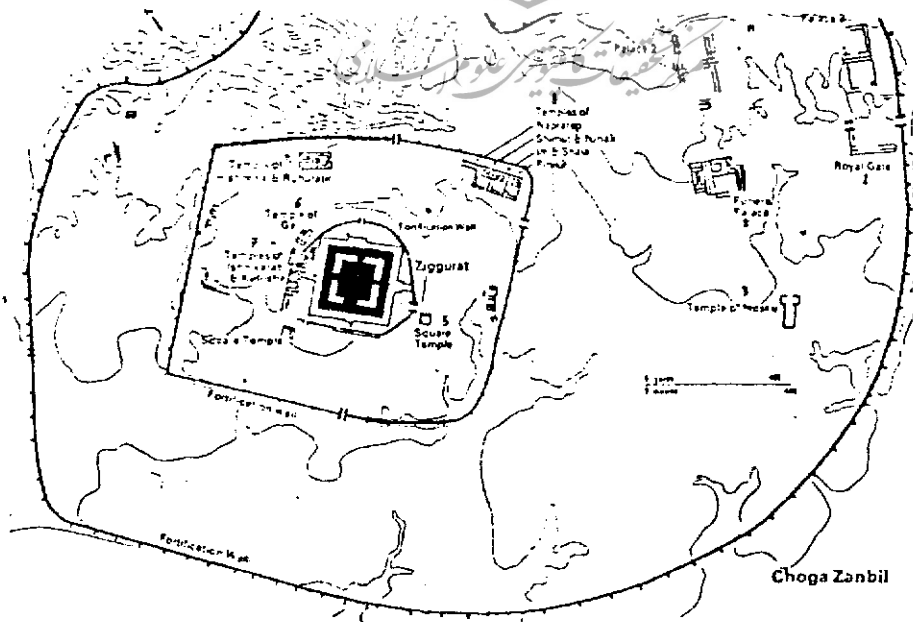
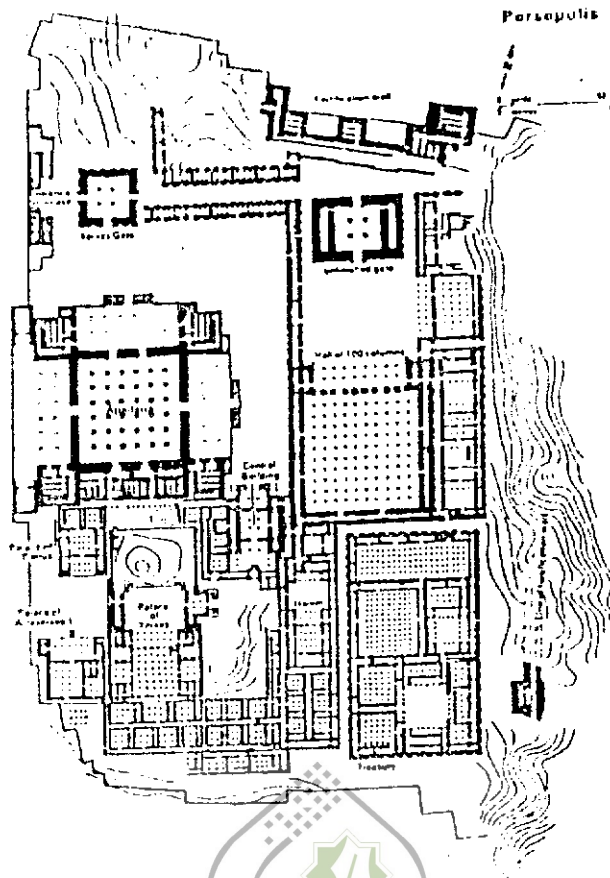
ترجمه محسن زیدی - روزانه ۷۶

تخت جمشید: شهر آرامگاهها و سلطنتی

شهر جشنهای مذهبی تخت جمشید بوسیله شاه هخامنشی داریوش اول (۵۲۲/۴۸۶) تاسیس شد، داریوش فرمانروایی پارسها را در سال ۵۲۲ ق.م بدست آورد و امپراتوری هخامنشی را که از نیل تا جیحون و از سند تا بسفر امتداد داشت را مسخر کرد. تخت جمشید در حاشیه شمالی دشت حاصلخیز وسیعی در جنوب ایران قرار گرفته است. حدوداً در ۵۰ کیلومتری جنوب پاسارگاد - نخستین پایتخت هخامنشیان - و بر روی سکوی سنگی که در حدود ۱۲ متر ارتفاع دارد و مساحت آن ۳۰۰ × ۵۰ متر می باشد، واقع است. ۱۲ ساختمان طی شصت سال ساخته شد. پلکان ورودی در گوشه شمالغربی سکو بود که به اتاق نگهبانی منتهی می شد. اتاق نگهبانی (دروازه ملل) شبیه درهای پاسارگاد بود که توسط گاوهای سنگی غول آساکه از روی نمونه های آشوری کهن ساخته شده بود محافظت می شد و سبک معماری آن بطور کلی شبیه پاسارگاد بود. کاخ در تالارهای مرکزی چند ستون و در ایوان اغلب یک یا چند ستون دارد. دیوارها از خشت خام با پی سنگی ساخته شده اند. ستونها را از سنگ تراشیده ساخته اند. سرستونهای آنها به شکل دو حیوان از وسط بهم چسبیده اند. کاخها توسط پلکانهایی به یکدیگر مرتبط می شوند و در سمت دیگر پلکانهای متعدد با نقوش برجسته حکاکی شده اند. (همه نقوش تخت جمشید به پادشاه ربط داده شده اند)، نقش برجسته های روی درگاهها و پلکانها نشان دهنده نمایندگانی است از سراسر امپراتوری که هدایایی و حیواناتی کمیاب نزد شاه می آوردند و نیز اینکه شاه زیر یک چتر قدم می زند و با شیر یا گاو نبرد می کند. گارد سلطنتی از سربازان مادی یا پارسی اند و نجیبی از پارسها به شاه عرض خدمت می کنند. آرامگاه داریوش اول در نقش رستم در شش کیلومتری شمال تخت جمشید است که در بالای این صخره تراشیده (کوه حسین) چهار آرامگاه ابدی از آن داریوش و سه تن از جانشینانش هست. آنها صلیبی شکلند. در وسط یک سر در کاخ با سرستونها و یک درگاه است و در بالا نمایندگان سی ملت شاه را حمل می کنند. بالای آن شاه زیر اهورامزدا، آتش را می ستاید. فرآیند آرامگاهها برجی شبیه زندان سلیمان پاسارگاد هست (کعبه زرتشت) سبک معماری تخت جمشید صرفاً ایرانی است اما شامل بسیاری الگوها از مصر و یونان شرقی، آشور و بابل می باشد که همه آنها متعلق به امپراتوری هخامنشی بودند.

ترجمه م. عطایی. روزانه

EDITED BY
JACQUETTA HAWKES

Atlas of Ancient
Archaeology